

på Haagkonferencen i 1899 og 1907 og indeholder, hvad krigsfangerne angår (art. 23—34), allerede en ret udførlig kodifikation efter de samme linier, som også senere er fulgt.

I Haagkonventionerne er reglerne om krigsfangers behandling ligeledes optaget i reglementet til den konvention, der handler om regler og vedtægter for krig til lands (kapitel II). En langt mere omfattende og detailleret kodificering af hele spørgsmålet blev dernæst vedtaget i Genèvekonventionen af 27. juli 1929, der også er ratificeret af Danmark (bekendtgørelse nr. 12 af 14. januar 1933). Disse regler var gældende under den 2. verdenskrig, men viste sig under denne aldeles utilstrækkelige. Efter krigens afslutning opstod derfor ganske naturligt et ønske om en fornyet behandling af hele emnet, og der afholdtes i dette øjemed et møde af regeringssagkyndige i Genève i dagene fra den 14. til den 26. april 1947, et møde hvorunder Danmark dog ikke var repræsenteret. Man gennemgik her konventionen af 1929 og foreslog et meget betydeligt antal ændringer og tilføjelser (findes aftrykt i en beretning af december 1947 fra Den Internationale Røde Kors Komité, side 104 ff). Dette materiale blev dernæst forelagt for og indgående bearbejdet af den XVII. internationale Røde Kors konference i Stockholm, der fandt sted i august 1948 og vedtog at foreslå regeringerne et stort antal yderligere ændringer og tilføjelser. Det således ændrede udkast blev tilsidst forelagt for den diplomatiske konference i Genève.

Om spørgsmålet i almindelighed kan bemærkes følgende:

Behandlingen af krigsfanger må ses under to hovedsynspunkter: den er et vigtigt krigsmiddel, men samtidig også en humanitær opgave. Disse to synspunkter kan i nogle tilfælde komme i modstrid med hinanden og gjorde det navnlig i ældre tid, da man behandlede krigsfangerne som retsløse. I nyere tid har man imidlertid lagt hovedvægten på den humanitære side af spørgsmålet og tilsikret dem en stadig

bedre stilling. Spørgsmålet omfatter talrige såvel politiske som juridiske problemer.

Formålet under en krig må i størst muligt omfang være at gøre de fjendtlige militærstyrker ukampdygtige. Dette kan ske enten ved at tilintetgøre dem eller ved at tage dem til fange. Folkeretten fastslår ikke nogen pligt til i givet fald at foretrække den sidstnævnte fremgangsmåde. Man har derfor spurgt, om en krigsførende overhovedet er pligtig til at tage krigsfanger, og man har undertiden besvaret dette spørgsmål benægtende. Reglementet til den 5. Haagkonvention af 18. oktober 1907 (Lovtidende 1910, side 165) foreskriver i artikel 23, punkt c) og d), at det er forbudt at dræbe eller såre fjender, som efter at have nedlagt våbnene eller efter at være blottede for forsvarsmidler har overgivet sig på nåde og unåde, samt at erklære, at der ikke vil blive givet pardon. Skønt der i disse bestemmelser ikke kan siges at indeholdes nogen udtrykkelig regel derom, må det dog sikkert være en følge af moderne rets- og humanitetsprincipper, at en krigsførende magt ikke er berettiget til at tilintetgøre fjendtlige styrker, når der består den mulighed at uskadeliggøre dem ved at tage dem til fange. Man har også opkastet det spørgsmål, om den krigsførende er berettiget til at tilintetgøre krigsfanger, når den ikke har nogen mulighed for at beholde dem som sådanne, f. eks. fordi den befinder sig på flugt eller ikke har de fornødne indretninger til at holde de pågældende styrker fangne. Dette spørgsmål må sikkert besvares benægtende, da det falder direkte ind under ordlyden af den ovenfor anførte art. 23, punkt c).

Et andet vigtigt spørgsmål er, *hvilke personer* der har ret til at blive behandlet som krigsfanger, og hvilken fremgangsmåde den krigsførende er berettiget til at anvende på personer, som falder i dens magt, og som ikke har en sådan ret. Begge disse spørgsmål har været meget omtvistede og kan endnu ikke siges at have fundet deres endelige løsning.

Det er klart, at man i første række tæn-